

Reactie op concept ontwerp omgevingsvisie 2050 gemeente Oldenzaal

september 2025

Allereerst onze dank voor de mogelijkheid om op dit concept ontwerp omgevingsvisie 2025 te kunnen reageren.

We denken dat een breed gedragen visie mede afhangt van een zorgvuldige raadpleging van zoveel mogelijk relevante Oldenzaalse organisaties. Graag leveren wij onze input vanuit de natuur- en groene gedachten.

1 Naast mensen zijn er ook andere inwoners in Oldenzaal, die ook rechten hebben, erkend in Natuurbeschermingswet.

Oldenzaal kent naast haar inwoners, en de mensen die hier werken, nadrukkelijk nog andere inwoners: de hier aanwezige dieren en planten. Ook zij hebben recht van bestaan, en hun rechten moeten daarom afgewogen worden tegen de eisen, wensen en rechten van de mensen.

Een voorbeeld: vleermuizen hebben donkerte nodig om hun voedsel te kunnen vangen, en dit staat soms haaks op de veiligheidswensen in de openbare ruimte. Het is zoeken naar de balans. Ook is het op veel plekken nodig om via voldoende ruimte en gericht beheer insecten onderdak te bieden, op straffe van het verstoren van de natuurlijke balans. Zonder insecten minder vogels, enzovoort.

Wij vragen daarom van de gemeente om in haar plannen binnen stedelijk gebied nadrukkelijk voldoende groene en blauwe ruimte te reserveren en bij inbreiden dit met grote zorgvuldigheid en afstemming te doen. En rondom de stad alle natuurgebieden overeind te houden, door gericht beheer en ruimtelijke aanpassing te versterken en op een zinvolle manier met het binnenstedelijk groente verbinden.

2 Bescherming van soorten, levensgemeenschappen en landschappen. Juist ook in de stad.

Niet alleen buiten de stad, maar ook in de stad leven tal van beschermde soorten. Soms op onverwachte plekken.

Wij vragen de gemeente daarom nadrukkelijk om de beschermde soorten via een vast programma te monitoren, zodat duidelijk wordt waar bij ontwikkeling rekening mee moet worden gehouden. Dit betreft in elk geval vleermuizen, egel, kleine marters, huismussen, gierzwaluwen en andere zwaluwsoorten. Daarvoor moet een langjarig beleid worden opgesteld.

Ook vragen wij van de gemeente een actief beleid om niet alleen bij nieuwe ontwikkelingen maar ook in nu al ontwikkeld gebied deze soorten te bevorderen.

Niet alleen soorten behoeven bescherming, maar ook levensgemeenschappen. Vaak met bijzondere en niet bepaald algemene soorten (zonnedauw, moeraswolfsklauw, kleine vuurvlinder, blauwtjes). En vaak noodzakelijk voor bepaalde insecten gemeenschappen.

Het aantal vlinders daalt al jaren, onder andere te wijten aan vermindering van leefgebieden en verkeerd beheer van graslanden. Binnen het stedelijk gebied zijn veel plaatsen aan te wijzen die juist voor de kleinere diersoorten meer geschikt kunnen worden gemaakt en beheerd. Een rol daarbij speelt het tegengaan van vergiftiging.

Oldenzaal zal een gifvrije stad moeten worden, zowel wat betreft gemeentelijk beheer als ook, via actieve aanpak en aansturing, wat betreft de particulieren en bedrijven.

Afgezien moet worden van het gebruik van onkruid- en ongediertebestrijdingsmiddelen, zowel wat betreft bespuitingen als ook antivlooiensbanden etcetera.

Wij zijn blij met de bescherming van de bomen in Oldenzaal, al zou het zeker nog sterker kunnen. Elke boom is immers een eigen kleine levensgemeenschap.

En last but not least vragen wij aandacht voor de Natura 2000 gebieden, de landgoederen daarvan in Oldenzaal, en andere nog vrijwel onaangetaste natuurrijke overhoeken in onze stad. Kern en van waaruit omliggende gebieden weer bevolkt kunnen worden met nieuwe natuur. En belangrijke stapstenen voor de uitwisseling van genen en individuen ter voorkoming van de achteruitgang van soorten.

De nu aangegeven nieuwe infrastructuur rondom Oldenzaal zal juist deze natuurwaarden ernstig aantasten, zowel een nieuwe rondweg als verlegging van het spoor naar langs de snelweg. Maar meer: de aangegeven groei van het aantal inwoners zal het huidige wegensysteem overbelasten, waarbij vooral de verbinding richting Enschede (die in feite een dubbelfunctie heeft: Enschede Noord verbinden met de A1 en tevens verbindingsweg zijn tussen Enschede Noord en Oldenzaal) de drukte nu al met moeite aankan.

De groei van Oldenzaal heeft repercussies tot ver buiten de gemeentegrenzen! Ten nadele van bijvoorbeeld de Lonnekerberg. Een duidelijke opgave die op regionaal niveau moet worden opgepakt, waarbij de belangen van de inwoners van Oldenzaal voor het bestuur leidend moeten zijn.

Wij vragen daarom van de gemeente om de groei van de stad zoveel mogelijk te beperken tot groei ten behoeve van de behoeften van de eigen inwoners.

Versterking van bedrijvigheid en horeca kan vooral worden gevoed door verbreding: toename van de toerisme en aantrekkelijk houden van de stad voor dagbezoek vanuit de omgeving. Er zal altijd een bepaalde vorm van concurrentie bestaan tussen Enschede en Oldenzaal, daarom moet getracht worden een specifieke niche te vervullen binnen het hele toeristische spectrum.

3

Relatie tussen mensen en natuur: beleving, psychisch welzijn, benutting voor spelen, gevoel voor natuur.

Natuur, groen en water in de stad zijn cruciaal voor het welbevinden van de burgers en werkenden.

Nadrukkelijk vragen wij daarom ook bij nieuwe ontwikkelingen, en tevens bij herinrichting van bestaande gebieden, te zorgen voor voldoende groene uitloopruimte, en herstel van de oude beken. En dan niet in de vorm van "schaamstrookjes" maar in plekken van voldoende maat om even de stad achter je te kunnen laten en buiten te zijn. Dus ook in het centrum!

Wetenschappelijk is vastgesteld dat de aanwezigheid van groen in voldoende mate een positieve invloed heeft op zowel het psychisch welbevinden van de inwoners en gebruikers, als ook leidt tot snellere genezing bij fysieke ongemakken.

Speelplekken (en ook hangplekken) in het groen zijn enerzijds belangrijk voor de sociale samenhang als sociale ontmoetingsplekken, maar daarnaast ook bijzonder educatief voor het leren omgaan met en genieten van natuur.

Bij de aanleg van nieuwe wijken en bedrijventerreinen moet waar dat maar enigszins kan de oude structuur van watergangen, bomenrijen en houtwallen intact blijven. En verstoring daarvan door belichting en doorsnijdingen zoveel mogelijk achterwege blijven.

Herstel van de groene ring om de kern van Oldenzaal, in een voldoende maat, moet daarom een leidraad zijn voor de verdere ontwikkeling. En waar het mogelijk is zou het oude stratenpatroon zoveel mogelijk in ere moeten worden hersteld (de Vijfhoek gaat waarschijnlijk niet mee tot 2050).

De uiteindelijke beleving en waarde van de openbare ruimte, en zeker het groene deel ervan, is altijd een optelsom van inrichting, beheer en gebruik/slijtage.

Wij vragen de gemeente daarom om een hoogwaardige en adequate manier van groenbeheer aan te houden, gericht op het vinden van de juiste balans tussen "netheid" en natuur, met oog voor de biodiversiteit.

Namens IVN Oldenzaal-Losser e.o. wensen wij u succes met de verdere uitwerking naar de omgevingsvisie toe.

Met de meeste hoogachting, namens IVN Oldenzaal-Losser e.o.

Harm Middelburg
Voorzitter

Karin Oostindie
Secretaris

Beleef de natuur